

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

FACULTATEA DREPT

CATEDRA “DREPT PUBLIC”

PROGRAMA ANALITICA LA DISCIPLINA

ISTORIA STATULUI SI DREPTULUI A ȚĂRILOR ROMANE

AUTOR: Grama Dumitru, doctor in drept, conferentiar universitar

ANUL DE STUDII: I Bac, I cu frecvență redusă

SEMESTRUL: I

NUMARUL TOTAL DE ORE: 150

NUMARUL DE ORE DE CONTACT: 60

DIN ELE ORE DE CURS: 30 SEMINARI: 30

CREDITE ECTS: 5

**PROGRAMA A FOST DISCUTATĂ ȘI APROBATĂ LA ȘEDINȚA CATEDREI
PROCES VERBAL NR. 1 DIN 3 septembrie 2012**

**ȘEF CATEDRĂ
DR. CONF.UNIV. ȚURCAN SERGHEI**

**DECANUL FACULTĂȚII
CONF.UNIV., DR. GAMURARI VITALIE**

NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Istoria statului și dreptului a Țărilor Române este o disciplină istorico-juridică, teoretică, introductivă și interramurală.

IMPORTANȚA CURSULUI

Importanța cursului se explică prin faptul că are drept scop introducerea studentului în lumea jurisprudenței din punct de vedere istoric. Formarea unei atitudini științifice cu privire la instituțiile politice și juridice naționale este de neconceput fără studierea istorică a acestora.

SCOPUL CURSULUI

Scopul disciplinei constă în:

1. scopul științific, unde istoria statului și dreptului Țărilor române constă în determinarea genezei, constituirii și dezvoltării mecanismului de apariție a statului și a principalelor instituții juridice în țara noastră în diverse epoci (punând în lumină pagini importante din istoria Patriei);
2. Scopul educativ-patriotic constă în educarea patriotică a viitorilor specialiști în drept, dezvoltarea sentimentului de responsabilitate față de soarta națiunii și a țării în ansamblu, întru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale.

SARCINILE CURSULUI

Sarcinile disciplinei constau: Studiind materia cursului, studentul trebuie să capete cunoștințe profunde și deprinderi vizavi de expunerea faptelor și evenimentelor istorice într-un mod concret și sistematic, în expunerea proceselor istorice de dezvoltare a statului și dreptului Țărilor române și să poată generaliza și analiza aceste materiale istorico-juridice.

Studentii urmează a depista procesul de interacțiune și sinteză în dreptul uzual, să poată determina normele de drept și formele de guvernământ cu caracter obiectiv, să poată analiza situația statului și dreptului la etapa actuală.

SPECIFICUL PROGRAMEI

Specificul programei de studiu la disciplina dată, bazată pe conceptul ULIM ce o deosebește de alte programe similare, existente în alte instituții superioare de învățământ, constituie scopurile indicate mai sus la însușirea acestui obiect, raportate la modelul specialistului care urmează a fi pregătit.

Programa în cauză este unică pentru toți studenții anului I, Facultatea Drept, indiferent de gradul de pregătire teoretică și informațională, limbă de studii etc. Programa reiese din diversitatea metodelor și din diversitatea principiilor didactice oportune la temele respective, este prevăzută pentru 60 ore.

Programa se realizează prin: Prelegeri – 30 ore;
Seminare – 30 ore.

Cursul se desfășoară pe parcursul unui semestru.

STRATEGII DE PREDARE

Predarea disciplinei "Istoria statului și dreptului Țărilor Române" se realizează, preponderent, prin intermediul cursurilor introductive, cât și a celor de sinteză.

În materie de predare a seminarelor prevalează cele de sinteză și cele respective, în combinație cu seminarul-dezbatere, și examinarea cazurilor judiciare în baza dispozițiilor actelor legislative care au fost în vigoare în trecut în Țările Române

Pentru predarea orelor de curs ca metodă principală este utilizată cea tradițională. În cadrul seminarelor se aplică, frecvent și foarte reușit, metoda studiului interactiv, cât și metoda lucrărilor de control.

STRATEGII DE EVALUARE

În rezultatul realizării acestei programe, studentul trebuie:

1. să posede cunoștințe istorico-teoretice profunde privind fenomenele juridico-statale la poporul țării noastre;
2. să aibă abilități de a opera cu noțiuni, categorii, legități istorico-juridice ca: statul, dreptul, dreptul obișnuielnic și scris, tip de stat și formă de guvernământ, forma statului, regim politic, institute și ramuri de drept etc.;
3. să posede cunoștințe practice, să poată analiza și sintetiza cunoștințele privind istoria statului și dreptului;
4. să fie inițiat în activitatea de elaborare din punct de vedere istoric a dreptului, precum și aplicarea lui, mai cu seamă a normelor obișnuielnice.

EVALUAREA

Curentă: se realizează în special prin intermediul referatelor și a lucrărilor de control.

Finală: La finele semestrului 1 evaluarea se petrece sub formă de examen oral, combinat cu forma scrisă (rezolvarea unor cazuri judiciare).

BIBLIOGRAFIE

Studentii sunt asigurați cu literatură necesară în proporție de 90 % la Biblioteca ULIM;

7 % – la Biblioteca de Drept;

2 % – la alte biblioteci științifice și

1 % – procurarea individuală a literaturii de specialitate de către

PLANUL TEMATIC ȘI DISTRIBUIREA ORELOR DE PRELEGERI ȘI SEMINARE LA ISTORIA STATULUI ȘI DREPTULUI ȚĂRILOR ROMÂNE

NR. O/D	DENUMIREA TEMEI	SECȚIA ZI		SECȚIA FARA FRECVENȚĂ	
		PRELEGERI	SEMINARE	PRELEGERI	SEMINARE
1.	Obiectul și metodele studierii Istoriei Statului și Dreptului Țărilor Române .	2	2	2	2
2.	Statul și dreptul în Dacia.	2	2		
3.	Statutul juridic al Daciei romane.	2	2		
4.	Constituirea de către populația romanizată a formațiunilor politico-statale de tipul "Țară" în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. IV-XIII) și formarea legii "Țării".	2	2	2	2
5.	Întemeierea statelor feudale în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. XIII-XIV).	2	2		
6.	Statul și dreptul Valahiei și Moldovei în perioada independenței politice (sec. XIV-XV).	2	2		
7.	Statul și dreptul Valahiei și Moldovei după instaurarea suzeranității Imperiului Otoman (sec. XVI-XVII).	2	2	2	2
8.	Statul și dreptul Valahiei și Moldovei în perioada regimului fanariot (1711-1821).	2	2		
9.	Statul și dreptul Valahiei și Moldovei în prima jumătate a sec. XIX.	2	2	2	1
10.	Statutul juridic al Basarabiei în perioada dominației Imperiului Rus (1812-1917).	2	2		
11.	Mișcarea de eliberare a românilor basarabeni și restabilirea statalității naționale a populației autohtone în 1917. Crearea Republicii Democratice Moldovenești.	2	2	2	1
12.	Basarabia – parte componentă a României (1918-1940).	2	2		
13.	Statul și dreptul în RASS Moldovenească (1924-1940)	2	2	2	2
14.	Statul și dreptul în RSS Moldovenească (1940-1991)	2	2		
15.	Mișcarea de eliberare națională și obținerea independenței politico-statale de către Republica Moldova.	2	2	2	2
	<i>TOTAL:</i>	30	30	12	10

PROGRAMA CURSULUI la disciplina "istoria statului și dreptului a Țărilor Române"

TEMA 1. Obiectul și metodele studierii istoriei statului și dreptului Țărilor Române.

Obiectul istoriei statului și dreptului Țărilor Române. Locul istoriei statului și dreptului Țărilor Române în sistemul științei dreptului Țărilor Române. Metodele studierii istoriei statului și dreptului național: metoda obiectivității, metoda logică, metoda comparativă, metoda istorică, metoda sociologică, principiul nepărtinirii.

TEMA 2. Statul și dreptul geto-dac.

Formarea și etapele dezvoltării statalității la geto-daci. Orânduirea socială în statul Dacia: piețeti, tarabostes, comatii. Orânduirea de stat: organele centrale și locale. Dreptul cutumiar. Legislația statului geto-dac. Instituțiile juridice ale statului Dacia. Dreptul de proprietate. Dreptul familial.

TEMA 3. Statutul juridic al Daciei romane.

Cucerirea Daciei de către romani. Constituirea provinciei Dacia și reorganizările administrativ-teritoriale ulterioare. Organele centrale ale provinciei. Organizarea locală. Izvoarele dreptului. Instituțiile juridice. Tripticele din Transilvania.

TEMA 4. Constituirea de către populația romanizată a formațiunilor politico-statale de tipul "Țară" în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. IV-XIII) și formarea legii "Țării".

Condițiile istorice de dezvoltare a populației daco-romane după evacuarea Daciei. Etnogeneza poporului român. Relațiile cu alte popoare. Desființarea administrației centrale. Administrarea orașelor și a satelor. Obștea sătească teritorială. Formarea și dezvoltarea istorică a formațiunilor **politico-statale** în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean: țări, cnezate, voievodate, câmpulunguri. Aparatul de conducere al formațiunilor politico-statale. Dezvoltarea normelor juridice. Legea țării (jus valachicum). Normele de conduită în cadrul obștii. Normele referitoare la statutul persoanelor: egalitatea membrilor obștii, egalitatea în relațiile de familie. Normele privitoare la proprietate. Normele privitoare la relațiile de muncă. Obligațiuni civile. Răspunderea penală. Procedura de judecată. "Jus valachicum" în viața populației romanizate din Polonia (Galiția), Moravia, Slovacia, Transnistria, din teritoriile de la sud de Dunăre.

TEMA 5. Întemeierea statelor feudale în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. XIII-XIV).

Voievodatul Transilvaniei. Țara Românească (Valahia, Muntenia). Țara Românească a Moldovei. Țara Cavarnei (Dobrogea).

TEMA 6. Statul și dreptul Valahiei și Moldovei în perioada independenței politice (sec. XIV-XV).

Organizarea socială: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Organele centrale ale statului: domnul, sfatul domnesc, dregătorii aparatului central. Organizarea fiscală. Organizarea militară. Organizarea bisericii. Organizarea **administrativ-teritorială**. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar (Legea țării), dreptul scris. Receptarea dreptului romano-bizantin. Sintagma lui Matei Vlastares.

TEMA 7. Statul și dreptul Valahiei, Moldovei și Transilvaniei după instaurarea suzeranității (protecției) Imperiului Otoman.

Instaurarea suzeranității otomane asupra statelor medievale Valahia, Moldova și Transilvania. Factorii care au determinat păstrarea suveranității statale a Valahiei, Moldovei și Transilvaniei după instaurarea suzeranității Imperiului Otoman. Organizarea socială a Valahiei și Moldovei în sec. XVI-XVII: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Organele centrale ale statului: domnul, sfatul domnesc (din sec. XVII – Divanul), dregătorii aparatului central. Organizarea fiscală. Organizarea militară. Organizarea Bisericii. Organizarea administrativ-teritorială. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar (Legea țării), dreptul scris. Receptarea dreptului romano-bizantin. Evoluția dreptului scris românesc: apariția primelor privilegii, hrisoavele legislative, "Cartea românească de învățătură..." din 1646 și "Îndreptarea legii" din 1652. Dreptul de proprietate. Dreptul familial. Dreptul civil. Dreptul penal. Procedura de judecată.

TEMA 8. Statul și dreptul Moldovei și Valahiei în perioada regimului fanariot.

Instaurarea regimului fanariot. Organizarea socială a Moldovei și Valahiei în anii regimului fanariot: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Abolirea iobăgiei prin reformele lui Constantin Mavrocordat. Organele centrale ale statului: domnul, divanul, dregătorii aparatului central. Organizarea administrativ-teritorială. Organizarea fiscală. Organizarea bisericească. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar, dreptul scris. Intensificarea receptării dreptului romano-bizantin. Evoluția dreptului scris românesc: așezămintele domnitorilor Constantin Mavrocordat, Grigore A. Ghica III, Sobornicescul hrisov al lui Alexandru Mavrocordat, Adunarea cuprinzătoare în scurt din privilegiile împărătești ale lui Andronache Donici, Codul lui Calimach, Pravilniceasca condică, Legiuirea Caragea.

TEMA 9: Statul și dreptul Moldovei și Valahiei în prima jumătate a sec. al XIX-lea.

Sfârtecarea Statului Moldova în 1812 – consecință a politicii expansioniste a Imperiului Rus. Lichidarea regimului fanariot în 1821 și restabilirea domniilor pământene în Moldova și Valahia în 1822. Evoluția organizării sociale. Dezvoltarea și perfecționarea sistemului organelor centrale ale statului. Organizarea administrativ-teritorială. Tendințele de modernizare a dreptului. Regulamentele Organice ale Moldovei și Valahiei. Influența dreptului francez. Dezideratele politico-juridice ale revoluției de la 1848.

TEMA 10: Statutul juridic al Basarabiei în perioada în perioada dominației Imperiului Rus (1812-1917).

Factorii care au determinat acordarea statutului de autonomie administrativ-teritorială. Tentativele administrației rusești pentru introducerea în Basarabia a sistemului provincial de

cârmuire. Lupta populației autohtone în apărarea autonomiei administrativ-teritoriale a Basarabiei. Evoluția organizării sociale a Basarabiei după 1812. Introducerea abuzivă a legislației imperiale și limitarea treptată a aplicării izvoarelor dreptului Moldovei. Regulamentul guvernării provizorii a Basarabiei din 1812. "Așezământul obrazovaniei oblastei Basarabia" din 1818. Lichidarea autonomiei administrativ-teritoriale a Basarabiei în 1828. Interzicerea utilizării limbii materne a populației autohtone în organele de stat, administrative și judiciare ale regiunii. Reformele (orășănească, de zemstvă, judecătorească) în Basarabia în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Izvoarele dreptului: implementarea masivă a surselor legislative rusești și reducerea sferei de aplicare a legilor Moldovei doar la domeniul dreptului civil.

TEMA 11: Mișcarea de eliberare a românilor basarabeni și restabilirea statalității naționale a populației autohtone în 1917.

Lupta de eliberare națională în Basarabia în anii 1812-1917. Exponenții de vază ai dezideratelor sacre ale populației autohtone: Constantin Stamati, Alexandru Hâjdeu, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alecu Russo, Zamfir Arbore Ralli, Constantin Stere, Alexe Mateevici ș. a. Restabilirea autonomiei politice a regiunii. Formarea Sfatului Țării. Restabilirea statalității naționale a românilor basarabeni prin constituirea Republicii Democratice Moldovenești. Actele juridice de însemnătate epocală, adoptate de Sfatul Țării în anii 1917-1918.

TEMA 12: Basarabia - parte componentă a României în anii 1918-1940.

Unirea Basarabiei cu România prin votul deputaților Sfatului Țării din 27 martie 1918. Organizarea socială a României. Organizarea politico-statală. Evoluția dreptului. Unificarea legislativă. Dreptul constituțional. Dreptul administrativ. Dreptul civil. Dreptul penal. Dreptul de procedură.

TEMA 13: Statul și dreptul în RASS Moldovenească (1924-1940).

Dezideratele politico-statale și culturale ale românilor transnistreni în anii 1917-1924. Activitatea grupului de inițiativă și formarea în Transnistria a R.A.S.S. Moldovenești. Antinomia scopurilor urmărite de cercurile politice ale U.R.S.S. și de populația autohtonă în procesul constituirii R.A.S.S.M. Elaborarea și adoptarea Constituției **R.A.S.S.M.** din 1925 și caracteristicile ei principale. Constituirea și dezvoltarea aparatului de stat în R.A.S.S.M. (1924-1940). Dreptul în R.A.S.S.M.: civil, familial, al muncii, funciar, penal, procesual. Colectivizarea forțată a țăranimii din Transnistria, deportările și persecuțiile în masă ale populației. Constituția R.A.S.S.M. din 1938.

TEMA 14: Statul și dreptul în R.S.S. Moldovenească.

Pactul Molotov-Ribbentrop și consecințele lui asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord. Anexiunea Basarabiei– act nelegitim al U.R.S.S. și proclamarea R.S.S. Moldovenești. Constituirea aparatului de stat sovietic și instituirea regimului totalitar comunist în R.S.S.M. Constituția

R.S.S.M. din 1941. Organizarea de stat în R.S.S.M. Dreptul în R.S.S.M. Aplicarea temporară a codurilor R.S.S.Ucrainene pe teritoriul R.S.S.M. Elaborarea codurilor R.S.S.M. Modificările constituționale din 1952. Constituția R.S.S.M. din 1978. Represiunile, persecuțiile și deportările organizate de regimul totalitar comunist împotriva populației autohtone și, în special, împotriva participanților la mișcarea de eliberare națională .

TEMA 15: Aprofundarea mișcării de eliberare națională și obținerea independenței politice de către Republica Moldova.

Intensificarea mișcării de eliberare națională. Activitatea cenaclului "Alexe Mateevici", a Mișcării Democratice și a Frontului Popular în anii 1988-1989. Lupta pentru proclamarea limbii materne a populației autohtone în calitate de limbă de stat. Confruntările cu comuniștii dogmatici și aderenții mișcării "Edinstvo". Declarația de Suveranitate. Declarația de Independență. Constituția din 1994: elaborarea și adoptarea.

**TEMATICA SEMINARELOR la disciplina
"istoria statului și dreptului Țărilor Române"**

TEMA 1. Obiectul și metodele studierii istoriei statului și dreptului Țărilor Române.

Obiectul istoriei statului și dreptului Țărilor Române. Locul istoriei statului și dreptului național în sistemul științei dreptului național. Metodele studierii istoriei statului și dreptului Țărilor Române : metoda obiectivității, metoda logică, metoda comparativă, metoda istorică, metoda sociologică, principiul nepărtinirii.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.

TEMA 2. Statul și dreptul geto-dac.

Formarea și etapele dezvoltării statalității la geto-daci. Orânduirea socială în statul Dacia: tarabostes, pieleati, comații. Orânduirea de stat: organele centrale și locale. Dreptul cutumiar. Dreptul scis la geto-daci. Instituțiile juridice ale statului Dacia. Dreptul de proprietate. Dreptul familial.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.

3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la Statul Român unitar. – București, 1983.
6. Daicovici C. Dacia. Tom. I. – București, 1924.
7. Pârvan Vasile. Dacia. – București, 1967.
8. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
9. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.

TEMA 3. Statutul juridic al Daciei romane.

Cucerirea Daciei de către romani. Constituirea provinciei Dacia și reorganizările administrativ-teritoriale ulterioare. Organele centrale ale provinciei. Organizarea locală. Izvoarele dreptului. Instituțiile juridice. Tripticele din Transilvania.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la Statul Român unitar. – București, 1983.
6. Daicovici C. Dacia. Tom. I. – București, 1924.
7. Pârvan Vasile. Dacia. – București, 1967.
8. Macrea M. Viața în Dacia romană. – București, 1969.
9. Cristescu V. Istoria militară a Daciei romane. – București, 1937.
10. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
11. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.

TEMA 4. . Constituirea de către populația romanizată a formațiunilor politico-statale de tipul "Țară" în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. IV-XIII) și formarea legii "Țării".

Condițiile istorice de dezvoltare a populației daco-romane după evacuarea Daciei. Etnogeneza poporului român. Relațiile cu alte popoare. Desființarea administrației centrale. Administrarea orașelor și a satelor. Obștea sătească teritorială. Formarea și dezvoltarea istorică a formațiunilor **politico-statale** în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean: țări, cnezate, voievodate, câmpulunguri. Aparatul de conducere al formațiunilor politico-statale. Dezvoltarea normelor juridice. Legea țărilor (jus valachicum). Normele de conduită în cadrul obștii. Normele referitoare la statutul persoanelor: egalitatea membrilor obștii, egalitatea în relațiile de familie. Normele privitoare la proprietate. Normele privitoare la relațiile de muncă. Obligațiuni civile. Răspunderea penală. Procedura de judecată. "Jus valachicum" în viața populației romanizate din Polonia (Galiția), Moravia, Slovacia, Transnistria, din teritoriile de la sud de Dunăre.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la Statul Român unitar. – București, 1983.

6. Rusu I. I. Etnogeneza românilor. – București, 1981.
7. Stoicescu N. Continuitatea românilor. – București, 1980.
8. Popescu Emilian. Inscriptiile din sec. IV-XIII descoperite în România. – București, 1976.
9. Tudor Dan. Continuitatea populației autohtone la Est de Carpați în sec. VI-XI. – Iași, 1984.
10. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
11. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.

TEMA 5. Întemeierea statelor feudale în arealul Carpato-Danubiano-Nistrean (sec. XIII-XIV).

Voievodatul Transilvaniei. Țara Românească (Valahia, Muntenia). Țara Românească a Moldovei. Țara Cavarnei (Dobrogea).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la Statul Român unitar. – București, 1983.
6. Rusu I. I. Etnogeneza românilor. – București, 1981.
7. Stoicescu N. Continuitatea românilor. – București, 1980.
8. Popescu Emilian. Inscriptiile din sec. IV-XIII descoperite în România. – București, 1976.
9. Tudor Dan. Continuitatea populației autohtone la Est de Carpați în sec. VI-XI. – Iași, 1984.
10. Spinei V. Moldova în secolele XI-XIV. – București, 1982.
11. Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei. – Chișinău, 1992.
12. Giurescu G. Contribuții la studiul marilor dregători în secolele XIV-XV. – București, 1962.
13. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.

TEMA 6. Statul și dreptul Valahiei și Moldovei în perioada independenței politice (sec. XIV-XV).

Organizarea socială: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Organele centrale ale statului: domnul, sfatul domnesc, dregătorii aparatului central. Organizarea fiscală. Organizarea militară. Organizarea bisericii. Organizarea **administrativ-teritorială**. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar (Legea țării), dreptul scris. Receptarea dreptului romano-bizantin. Sintagma lui Matei Vlastares.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.

4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la Statul Român unitar. – București, 1983.
6. Spinei V. Moldova în secolele XI-XIV. – București, 1982.
7. Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei. – Chișinău, 1992.
8. Giurescu G. Contribuții la studiul marilor dregători în secolele XIV-XV. – București, 1962.
9. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
10. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.

TEMA 7. Statul și dreptul Valahiei, Moldovei și Transilvaniei după instaurarea suzeranității (protecției) Imperiului Otoman.

Instaurarea suzeranității otomane asupra statelor medievale Valahia, Moldova și Transilvania. Factorii care au determinat păstrarea suzeranității statale a Valahiei, Moldovei și Transilvaniei după instaurarea suzeranității Imperiului Otoman. Organizarea socială a Valahiei și Moldovei în sec. XVI-XVII: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Organele centrale ale statului: domnul, sfatul domnesc (din sec. XVII – Divanul), dregătorii aparatului central. Organizarea fiscală. Organizarea militară. Organizarea Bisericii. Organizarea administrativ-teritorială. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar (Legea țării), dreptul scris. Receptarea dreptului romano-bizantin. Evoluția dreptului scris românesc: apariția primelor privilegii, hrisoavele legislative, "Cartea românească de învățătură..." din 1646 și "Îndreptarea legii" din 1652. Dreptul de proprietate. Dreptul familial. Dreptul civil. Dreptul penal. Procedura de judecată.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Grama Dumitru. Tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). – București, 2000.
6. Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei. – Chișinău, 1992.
7. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
8. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
9. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

TEMA 8. Statul și dreptul Moldovei și Valahiei în perioada regimului fanariot.

Instaurarea regimului fanariot. Organizarea socială a Moldovei și Valahiei în anii regimului fanariot: clerul, boierimea, țărănimea, populația aservită. Abolirea iobăgiei prin reformele lui Constantin Mavrocordat. Organele centrale ale statului: domnul, divanul, dregătorii aparatului central. Organizarea administrativ-teritorială. Organizarea fiscală. Organizarea bisericească. Izvoarele dreptului: dreptul cutumiar, dreptul scris. Intensificarea receptării dreptului romano-bizantin. Evoluția dreptului scris românesc: așezămintele domnitorilor Constantin Mavrocordat, Grigore A. Ghica III, Sobornicescul hrisov al lui Alexandru Mavrocordat, Adunarea cuprinzătoare în scurt din privilegiile împărătești ale lui Andronache Donici, Codul lui Calimach, Pravilniceasca condică, Legiuirea Caragea.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. I. – București, 1980.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Grama Dumitru. Tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). – București, 2000.
6. Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei. – Chișinău, 1992.
7. Berechet Ș. Judecata la români până în secolul al XVIII-lea. – Chișinău, 1926.
8. Fotino Gheorghe. Pagini din istoria dreptului românesc. – București, 1972.
9. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
10. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
11. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005

TEMA 9: Statul și dreptul Moldovei și Valahiei în prima jumătate a sec. al XIX-lea.

Sfârtecarea Statului Moldova în 1812 – consecință a politicii expansioniste a Imperiului Rus. Lichidarea regimului fanariot în 1821 și restabilirea domniilor pământene în Moldova și Valahia în 1822. Evoluția organizării sociale. Dezvoltarea și perfecționarea sistemului organelor centrale ale statului. Organizarea administrativ-teritorială. Tendințele de modernizare a dreptului. Regulamentele Organice ale Moldovei și Valahiei. Influența dreptului francez. Dezideratele politico-juridice ale revoluției de la 1848.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Cernea Emil, Molcuț Emil. Istoria statului și dreptului românesc. – București, 1992.
3. Istoria dreptului românesc. Vol. II. – București, 1984.
4. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. – București, 1980.
5. Grama Dumitru. Tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). – București, 2000.
6. Codul Calimach. Ediție critică. – București, 1958.
7. Regulamentele Organice ale Moldovei și Valahiei. – București, 1944.
8. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
9. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
10. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

TEMA 10: TEMA 10: Statutul juridic al Basarabiei în perioada în perioada dominației Imperiului Rus (1812-1917).

Factorii care au determinat acordarea statutului de autonomie administrativ-teritorială. Tentativele administrației rusești pentru introducerea în Basarabia a sistemului provincial de cărmuire. Lupta populației autohtone în apărarea autonomiei administrativ-teritoriale a Basarabiei. Evoluția organizării sociale a Basarabiei după 1812. Introducerea abuzivă a legislației imperiale și limitarea treptată a aplicării izvoarelor dreptului Moldovei. Regulamentul guvernării provizorii a Basarabiei din 1812. "Așezământul obrazovanei oblastei Basarabia" din 1818. Lichidarea autonomiei administrativ-teritoriale a Basarabiei în 1828. Interzicerea utilizării limbii materne a

populației autohtone în organele de stat, administrative și judiciare ale regiunii. Reformele (orășenească, de zemstvă, judecătorească) în Basarabia în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Izvoarele dreptului: implementarea masivă a surselor legislative rusești și reducerea sferei de aplicare a legilor Moldovei doar la domeniul dreptului civil.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998.
2. Grama Dumitru. Tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). – București, 2000.
3. Nistor Ion. Istoria Basarabiei. – Chișinău, 1991.
4. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
5. Boldur A. Istoria Basarabiei. – București, 1992.
6. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
7. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
8. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтоc, 2005.
9. Documentele anexării Basarabiei. Corespondența diplomatică Paris-Sankt Petersburg 1807-1812. București: Centrul de Studii pentru Resurse Românești, 2012.

TEMA 11: Mișcarea de eliberare a românilor basarabeni și restabilirea statalității naționale a populației autohtone în 1917.

Lupta de eliberare națională în Basarabia în anii 1812-1917. Exponenții de vază ai dezideratelor sacre ale populației autohtone: Constantin Stamati, Alexandru Hâjdeu, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Alecu Russo, Zamfir Arbore Ralli, Constantin Stere, Alexe Mateevici ș. a. Restabilirea autonomiei politice a regiunii. Formarea Sfatului Țării. Restabilirea statalității naționale a românilor basarabeni prin constituirea Republicii Democratice Moldovenești. Actele juridice de însemnătate epocală, adoptate de Sfatul Țării în anii 1917-1918.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Grama Dumitru. Tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). – București, 2000.
3. Nistor Ion. Istoria Basarabiei. – Chișinău, 1991.
4. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
5. Boldur A. Istoria Basarabiei. – București, 1992.
6. Istoria Basarabiei de la începuturi până în 1994. Coordonator: Ioan Scurtu. – București, 1994.
7. Moraru Anton, Negrei Ion. Clipa noastră astrală. – Chișinău, 1998.
8. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.

TEMA 12: Basarabia - parte componentă a României în anii 1918-1940.

Unirea Basarabiei cu România prin votul deputaților Sfatului Țării din 27 martie 1918. Organizarea socială a României. Organizarea politico-statală. Evoluția dreptului. Unificarea legislativă. Dreptul constituțional. Dreptul administrativ. Dreptul civil. Dreptul penal. Dreptul procesual.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Moraru Anton, Negrei Ion. Clipa noastră astrală. – Chișinău, 1998.
3. Nistor Ion. Istoria Basarabiei. – Chișinău, 1991.
4. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
5. Boldur A. Istoria Basarabiei. – București, 1992.
6. Istoria Basarabiei de la începuturi până în 1994. Coordonator: Ioan Scurtu. – București, 1994.
7. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
8. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
9. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

TEMA 13: : Statul și dreptul în RASS Moldovenească (1924-1940).

Dezideratele politico-statale și culturale ale românilor moldoveni din Transnistria în anii 1917-1924. Activitatea grupului de inițiativă și formarea în Transnistria a R.A.S.S. Moldovenești. Antinomia scopurilor urmărite de cercurile politice ale U.R.S.S. și de populația autohtonă în procesul constituirii R.A.S.S.M. Elaborarea și adoptarea Constituției **R.A.S.S.M.** din 1925 și caracteristicile ei principale. Constituirea și dezvoltarea aparatului de stat în R.A.S.S.M. (1924-1940). Dreptul în R.A.S.S.M.: civil, familial, al muncii, funciar, penal, procesual. Colectivizarea forțată a țăranimii din Transnistria, deportările și persecuțiile în masă ale populației. Constituția R.A.S.S.M. din 1938.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Moraru Anton, Negrei Ion. Clipa noastră astrală. – Chișinău, 1998.
3. Nistor Ion. Istoria Basarabiei. – Chișinău, 1991.
4. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
5. Репида А. В. Образование Молдавской ССР. – Кишинёв, 1983.
6. Сурилов А. В. История государства и права Молдавской ССР. – Кишинев, 1959.
7. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
8. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
9. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

TEMA 14: Statul și dreptul în R.S.S. Moldovenească.

Pactul Molotov-Ribbentrop și consecințele lui asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord. Anexiunea Basarabiei și proclamarea R.S.S. Moldovenești – act nelegitim al U.R.S.S. Constituirea aparatului de stat sovietic și instituirea regimului totalitar comunist în R.S.S.M. Constituția R.S.S.M. din 1941. Organizarea de stat în R.S.S.M. Dreptul în R.S.S.M. Aplicarea temporară a codurilor R.S.S.Ucrainene pe teritoriul R.S.S.M. Elaborarea codurilor R.S.S.M. Modificările constituționale din 1952. Constituția R.S.S.M. din 1978. Represiunile, persecuțiile și deportările organizate de regimul totalitar comunist împotriva populației autohtone și, în special, împotriva participanților la mișcarea de eliberare națională .

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Moraru Anton, Negrei Ion. Clipa noastră astrală. – Chișinău, 1998.
3. Nistor Ion. Istoria Basarabiei. – Chișinău, 1991.
4. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
5. Репида А. В. Образование Молдавской ССР. – Кишинёв, 1983.
6. Сурилов А. В. История государства и права Молдавской ССР. – Кишинев, 1959.
7. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
8. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
9. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

TEMA 15: Aprofundarea mișcării de eliberare națională și obținerea independenței politice de către Republica Moldova.

Intensificarea mișcării de eliberare națională. Activitatea cenaclului "Alexe Mateevici", a Mișcării Democratice și a Frontului Popular în anii 1988-1989. Lupta pentru proclamarea limbii materne a populației autohtone în calitate de limbă de stat. Confruntările cu comuniștii dogmatici și aderenții mișcării "Edinstvo". Declarația de suveranitate. Declarația de independență. Constituția din 1994: elaborarea și adoptarea.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Aramă Elena. Istoria dreptului românesc. – Chișinău, 1998, 2003.
2. Moraru Anton. Istoria Românilor: Basarabia și Transnistria. 1812-1993. – Chișinău, 1995.
3. Declarația de Suveranitate a RSS Moldova din 1990.
4. Declarația de Independență a republicii Moldova din 1991.
5. Constituția Republicii Moldova. – Chișinău, 1994.
6. Rotaru Mihail. Istoria dreptului românesc. Chișinău: ASEM, 2008.
7. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003.
8. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.

Strategii de evaluare

Evaluarea curentă se va efectua prin elucidarea orală a întrebunțărilor prevăzute de programa seminarelor, prin lucrări de control în scris la unele teme, prin teste și referate problematizate privind Istoria statului și dreptului a Țărilor Române. Notele obținute vor fi argumentate în dependență de expunerea exhaustivă a subiectelor elucidate, de participarea studenților la dezbateri, studii de caz, jocuri pe rol, pregătirea diferitor comunicări și referate.

Tematica referatelor propuse studenților pentru evaluarea lucrului individual:

1. Legitățile și specificul constituirii statalității în arealul Carpto-Danubiano-Nistrean.
2. Rolul lui Burebista în finalizarea procesului de constituire a statalității la geto-daci.
3. Formarea sistemului de drept geto-dac.
4. Particularitățile social-politice și juridice ale Statului Dacia.
5. Factorii care au determinat cucerirea Daciei de către romani.
6. De la statul independent Dacia la provincia romană Dacia.
7. Specificul constituirii unei noi comunități etnice-romanăce de est.
8. Particularitățile evoluției izvoarelor dreptului în Dacia romană.
9. Specificul constituirii sistemului de drept daco-roman.
10. Teoria migraționistă .
11. Teoria continuității.
12. Mediul social-politic, economic și cultural al dezvoltării romanicilor de est.
13. Modalitățile autoadministrării în localitățile romanicilor de est „fossatum”.
14. Specificul dezvoltării formațiunilor politico-statale de tipul „țara”.
15. Modalitățile autogovernării formațiunilor politico-statale de tipul „țară”.
16. Particularitățile formării sistemului de drept „ Legea țării”.
17. Modalitățile constituirii statului medieval românesc Țara Moldovei.
18. Sistemul de guvernare al Țării Moldova în anii 1359-1500.
19. Sistemul social al Țării Moldova în anii 1359-1500.
20. Modalitățile formării sistemului de drept al Țării Moldova în anii 1359-1500.
21. Rolul domnitorului Ștefan cel Mare în aprofundarea suveranității de stat a Țării Moldovei.
22. Țara Moldovei-poartă a Europei.
23. Factorii care au determinat instaurarea suzeranității (protecției) Imperiului Otoman asupra statului Țara Moldovei.
24. Bazele juridice a suzeranității Imperiului Otoman asupra statului Țara Moldovei.
25. Specificul evoluției sistemului organelor de stat, administrativ și judecătoresc după instaurarea suzeranității Imperiului Otoman.
26. Evoluția sistemului social al Țării Moldovei în sec.XVI-XVII.
27. Evoluția dreptului Țării Moldova după instaurarea suzeranității Imperiului Otoman.
28. Rolul lui Eustratie Logofetul în dezvoltarea dreptului Țării Moldova.
29. Cartea românească de învățătură din 1646-monument important al dreptului Moldovei din sec.XVI-XVII.
30. Factorii care au determinat instaurarea regimului fanariot în Țara Moldovei în 1711.
31. Particularitățile sistemului fanariot de guvernare în Țara Moldovei și în Valahia.
32. Activitatea reformatoare a domnitorului fanariot Constantin Mavrocordat în statele românești Moldova și Valahia.

33. Dezvoltarea dreptului Țării Moldovei și Valahiei în anii regimului fanariot 1711-1821.
34. Constituția Izui Constatin Mavrocordat din 1741.
35. Așezământul lui Constatin Mavrocordat din 1749.
36. Sobornicescul hrisov al lui Alexandru Mavrocordat din 1785.
38. Adunarea cuprinzătoare în scurt din cărțile împărăteștilor pravile a logofetului Andronachi Donici.
38. Codul lui Calimah din 1817.
39. Dezmembrarea Țării Moldovei în 1812-consecință a politicii anexioniste a Imperiului Rus.
40. Regulamentul „Conducerea provizorie a Basarabiei din 1812”.
41. Așezământul obrazovaniei oblastei Basarabiei din 1818.
42. Codul Criminal al Principatului Moldovei din 1826.
43. Basarabia în perioada autonomiei administrativ-teritoriale.
44. Basarabia-colonie a Imperiului Rus.
45. Locul și rolul Regulamentului organic al Moldovei în sistemul de drept al țării.
46. Rolul unirii Moldovei cu Valahia în fortificarea suveranității lor de stat.
47. Lupta populației autohtone din Basarabia pentru renașterea statalității naționale.
48. Particularitățile constituirii Republicii Democratice Moldovenești în 1917.
49. Statutul juridic al RASSM.
50. Constituția RASSM din 1925: elaborarea, structura și caracteristica generală.
51. Constituția RSSM: elaborarea, structura și caracterizarea generală.
52. Statutul juridic a RSSM în anii 1940-1991.
53. Factorii care au determinat lupta populației autohtone din RSSM pentru ieșirea din componența URSS și obținerea independenței de stat.

Tematica studiilor de caz aprofundat

1. Factorii care au determinat constituirea statalității la geto-daci.
2. Complexitatea procesului formării și evoluției istorice a comunității etnice a romanicilor de est.
3. Teoria migraționistă:elaborarea,conținutul și scopurile adepților ei.
4. Teoria continuității: elaborarea,conținutul și scopurile urmărite.
5. Complexitatea procesului constituirii statului Țara Moldovei.
6. Doctrina contractuală a instaurării suzeranității Imperiului Otoman asupra statului Țara Moldovei.
7. Sfirtecarea statului național Țara Moldovei în 1812: progres sau regres.
8. Anul:1812:alipire sau anexiune.
9. Restituirea de către Imperiul Rus a Basarabiei de Sud-Vest catre statul Țara Moldovei în 1857: eveniment pozitiv sau negativ.
10. Unirea Țării Moldovei cu Valahia în 1859 și constituirea statului România: progres sau regres.
11. Formarea Republicii Democratice Moldovenești în 1917:eveniment pozitiv sau negativ.
12. Ce s-a pierdut și ce s-a obținut în urma destrămării Imperiului Rus în 1917-1918.
13. Anul 1918:unire sau anexiune.
14. Unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România:progres sau regres.
15. Contradictorialitatea procesului de constituire a RASSM.
16. Duplicitatea fațetelor politico-juridice ale Pactului Molotov-Ribbentrop.
17. Suveranitatea RSSM: de jure și de facto.
18. Ce s-a obținut și ce s-a pierdut în urma destrămării URSS.

Evaluarea finală – examen în formă verbală, constând în răspunderea la subiectele din biletele de examen.

Biletul va conține trei subiecte: 2 teoretice și un subiect practic – o speță, asupra căreia studenții vor fi informați din timp.

Algoritm de calculare a notei

Pentru un scor total de 100%

- I. Întrebarea teoretică – 30%
 - II. Întrebarea teoretică – 30%
 - III. Întrebarea teoretică cu aplicarea practică a competențelor teoretice – 40%
- 100% - nota „zece”
90% - nota „nouă”
80% - nota „opt”
70% - nota „șapte”
60% - nota „șase”
50% - nota „cinci”
40% - nota „patru”
30% - nota „trei”
20% - nota „doi”
10% - nota „unu”

Explicitatea punctajului pe parametri:

Evaluarea competențelor gnoseologice la întrebarea teoretică:

1. Exprimarea logică, consecutivă, convingătoare a materialului de program până la – 60%;
2. Argumentarea opiniilor științifice consacrate cu menționarea numelor notorii de savanți în domeniul și referințe la operele lor până la – 20%;
3. Utilizarea propriilor argumente în baza cercetărilor individuale realizate în afara programului cu formularea unor concluzii originale până la – 10%;
4. Nivelul expunerii (utilizarea terminologiei științifice a disciplinei) – până la 10%;

Pentru activitatea din timpul anului universitar se pot acorda puncte suplimentare. Se acordă 10% suplimentar pentru prezența integrală la cursuri și la seminarii și pentru participarea activă la dezbaterile practice, la soluționarea studiilor de caz și prezentarea referatelor problematizate.

De asemenea vor fi încurajați membrii activi ai Societății științifice studențești „Cugetătorul” din cadrul Catedrei „Drept Public”, precum și participanții cu rapoarte în cadrul conferinței studențești anuale de totalizare la obiectul „Istoria statului și dreptului a Țărilor Române”.

V. SUBIECTELE PENTRU EXAMENUL LA "ISTORIA STATULUI ȘI DREPTULUI ȚĂRILOR ROMÂNE"

1. Obiectul istoriei statului și dreptului național.
2. Formarea și evoluția statului geto-dac.
3. Orânduirea socială în Dacia.
4. Orânduirea de stat în Dacia.
5. Dreptul geto-dac.
6. Cucerirea Daciei de către romani și transformarea ei în provincie a imperiului.
7. Organizarea administrativă și militară a Daciei romane.
8. Izvoarele dreptului în Dacia romană.
9. Tripticile din Transilvania.
10. Condițiile de dezvoltare a populației romanizate după evacuarea Daciei.
11. Formarea „țărilor” în arealul Carpato-Danubiano-Nistran în sec. IV-XII.
12. Formarea „Legii Țării” în sec. IV-XII.
13. Întemeierea statului românesc Valahia și evoluția lui în sec. XIV.
14. Întemeierea statului românesc Moldova și evoluția lui în sec. XIII-XV.
15. Organizarea socială în Moldova în sec. XIV-XV.
16. Organizarea statală a Moldovei în sec. XIV-XV.
17. Statutul juridic al Moldovei în sec. XIV-XV.
18. Dreptul în Moldova în sec. XIV-XV.
19. Provincia.
20. Autonomia etno-culturală.
21. Autonomia administrativ-teritorială.
22. Statul autonom.
23. Statul vasal.
24. Statul sub protecție.
25. Principatul Moldova - stat suveran sub protecție.
26. Instaurarea dependenței statale a Moldovei față de Imperiul Otoman.
27. Orânduirea socială în Moldova în sec. XVI - XVII.
28. Orânduirea de stat în Moldova în sec. XVI - XVII.
29. Dreptul în Moldova în sec. XVI - XVII.
30. “Cartea Românească de învățătură...” din 1646 – monument de vază al dreptului Moldovei.
31. Instaurarea regimului fanariot în Moldova.
32. Orânduirea socială în Moldova în anii regimului fanariot.
33. Orânduirea de stat în Moldova în anii regimului fanariot.
34. Evoluția dreptului românesc în Moldova în perioada regimului fanariot.
35. Statutul juridic al Țării Moldova în sec. XVI- XVIII.
36. Evoluția statutului juridic al Transnistriei.

37. Evoluția statutului juridic al Țării Moldovei în prima jumătate a sec. al XIX-lea.
38. Organizarea socială în Moldova în prima jumătate a sec. al XIX - lea.
39. Evoluția organizării statale a Moldovei în prima jumătate a sec. al XIX - lea.
40. Tendințele modernizării dreptului în prima jumătate a sec. al XIX - lea.
41. Sfârtecarea statului Moldova în 1812 - consecință a politicii anexioniste a Imperiului Rus.
42. Internaționalizarea problemei Basarabiei în anii 1812 - 1856.
43. Basarabia în perioada autonomiei administrativ - teritoriale (1812 - 1828).
44. Basarabia – colonie a Imperiului Rus (1828-1917).
45. Izvoarele de drept și legile locale ale Basarabiei.
46. Lupta românilor moldoveni de la răsărit de Prut în apărarea legilor naționale.
47. “Proiectul Codului civil al Basarabiei” elaborat de Petru Manega.
48. Transformări în organizarea socială a Basarabiei după 1812.
49. Reformele (orășenească, de zemstvă și judecătorească) în Basarabia în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.
50. Restabilirea jurisdicției Statului Moldova în teritoriile anexate de Imperiul Otoman.
51. Revenirea Basarabiei de Sud în componența Statului Moldova în 1856 – 1857.
52. Unirea Principatelor Moldova și Valahia într-un stat unitar – România.
53. Constituția României din 1866.
54. Obținerea independenței de stat de către România în 1876 – 1878.
55. Reanexarea Basarabiei de Sud de către Imperiul Rus în 1878.
56. Lupta de eliberare națională în anii 1812 – 1817.
57. Restabilirea autonomiei politice a regiunii în 1917.
58. Formarea Sfatului Țării.
59. Renașterea statalității românilor moldoveni din Basarabia prin constituirea Republicii Democratice Moldovenești.
60. Proclamarea independenței Republicii Democratice Moldovenești.
61. Unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România.
62. Constituția României din 1923.
63. Activitatea grupului de inițiativă și formarea în Transnistria a R.A.S.S. Moldovenești.
64. Adoptarea Constituției R.A.S.S. Moldovenești și caracteristicile ei principale.
65. Organizarea socială în R.A.S.S. Moldovenească.
66. Organizarea de stat în R.A.S.S. Moldovenească.
67. Colectivizarea forțată și represiunile de masă organizate de regimul totalitar comunist în Transnistria în perioada interbelică.
68. Pactul Molotov – Ribbentrop și consecințele lui asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord.
69. Anexiunea Basarabiei în 1940 – consecință a sfârtecării Statului Moldova în 1812.
70. Proclamarea R.S.S. Moldovenești.
71. Constituirea aparatului de stat și instituirea regimului totalitar în R.S.S. Moldovenească.
72. Constituția R.S.S. Moldovenești din 1941.
73. Aplicarea temporară a codurilor R.S.S. Ucrainene pe teritoriul R.S.S. Moldovenești.
74. Organizarea de stat în R.S.S. Moldovenească.
75. Elaborarea codurilor R.S.S. Moldovenești.

76. Constituția R.S.S. Moldovenești din 1978.
77. Suveranitatea R.S.S. Moldovenești: de jure și de facto.
78. Lupta pentru proclamarea limbii materne în calitate de limbă de stat.
79. Declarația de suveranitate din 1990.
80. Declarația de independență din 1991.
81. Constituția Republicii Moldova din 1994.

BIBLIOGRAFIE LA DISCIPLINA " ISTORIA STATULUI ȘI DREPTULUI A Țărilor Române "

I. OBLIGATORIE

1. Acte normative

1. Legile celor XII Table.
2. Sintagma lui Matei Vlastares.
3. Cartea românească de învățătură din 1646.
4. "Constituția" principelui Constantin Mavrocordat din 7 februarie 1741.
5. Așezământul pentru dezrobirea vecinilor în Moldova din 1 iunie 1749.
6. Sobornicescul hrisov al lui Alexandru Mavrocordat din 1785.
7. Adunare cuprinzătoare în scurt din cărțile împărăteștilor pravile <...> a lui Andronachi Donici.
8. Regulamentul "Conducerea provizorie a Basarabiei" din 1812.
9. Așezământul obrazovaniei oblastei Basarabiei din 1818.
10. Codul Calimach.
11. Codul criminal al Principatului Moldaviei.
12. Constituția "Cărvunarilor" din 1822.
13. Așezământul pentru ocârmuirea oblastei Basarabia din 1828.
14. Regulamentul Organic al Moldovei din 1832.
15. Constituțiunea României din 1866.
16. Constituțiunea României din 1923.
17. Конституция СССР 1924 года.
18. Constituția RASS Moldovenești din 1925.
19. Constituția URSS din 1936.
20. Constituția RASS Moldovenești din 1938.
21. Constituția RSS Moldovenești din 1941.
22. Constituția URSS din 1977.
23. Constituția RSS Moldovenești din 1978.
24. Constituția Republicii Moldova din 1994.

2. Manuale și monografii

1. Aramă E. Istoria dreptului românesc. Chișinău, 1998, 2003
2. Cernea E., Molcuț E. Istoria statului și dreptului românesc. București, 1992; 1994; 1996; 1999.
3. Firoiu D. Istoria dreptului românesc. Iași: Chemarea, 1994.
4. Dvoracek M. Istoria dreptului românesc. Iași, 1992.
5. Frunză Iu. Organele judiciare și extrajudiciare din Moldova sub regimul totalitar bolșevic. Chișinău: Pontos, 2000.
6. Galben A. Din obiceiul pământului Moldovei feudale (sec. XVII- prima jumătate a sec. XIX). Chișinău, 1986.
7. Oroveanu M. Evoluția dreptului românesc și evoluția instituțiilor constituționale. București, 1992.
8. Smochină A. Organele constituționale ale Republicii Moldova în condițiile regimului totalitar. Chișinău, 2001.
9. Crestomație pentru studiul istoriei statului și dreptului RPR. Vol. I-II. București.
10. Лупашку З. История румынского государства и права. – Кишинэу, 2003. 180 с.
11. Грама Думитру К., Слуту-Грама Клаудия. – Страницы истории государства и права Молдовы. – Кишинэу: Понтос, 2005.
12. Rotaru Mihail. Istoria dreptului romanesc. Chișinău: Editura ASEM, 2008.
13. Documentele anexării Basarabiei. Corespondența diplomatică Paris-Sankt Petersburg 1807-1812. București: Centrul de Studii pentru Resurse Românești, 2012.

II. SUPPLEMENTARĂ

1. Aramă E. Государственный строй Молдавии в XVI-XVII вв. Кишинёв, 1983.
2. Арамэ Е. Эволюция правовых институтов средневековой Молдовы (XV-XVIII вв.). Кишинэу, 1999.
3. Государственно-правовые акты Молдавской ССР (1917-1941). Кишинёв, 1961.
4. Babeș M. Relațiile geto-dace cu Imperiul Roman până la cucerirea lui Traian // Cugetul, 1991, nr. 4.
5. Burac C. Structura administrativ-teritorială a moldovei. Ținuturile în sec. XIV-XVI //Cugetul, 1992, nr. 4.
6. Aramă E. Controlul de constituționalitate a legilor: istorie și actualitate. Chișinău, 2000.
7. Cantemir D. Descrierea Moldovei. Chișinău, 1992.
8. Georgescu Val. Judecata domnească în Țara Românească și Moldova (1611-1831). București, 1979.
9. Советов В. Уложение В. Лупу – памятник молдавского права и языка // Октябрь (журнал), № 5, с. 77-85.
10. Советов П. К истории наследственного права феодальной Молдавии (до 19 в.) // Известия АН СССР. Серия общественных наук, 1959, № 2.
11. Советов П. Преступления против земельной собственности Молдавии (XV в. – середина XVII в.) // Ученые записки Кишинёвского ун-та, 1960, № 52.
12. Полевой Л. Раннефеодальная Молдавия. Кишинёв, 1985.

13. Параска П. Внешнеполитические условия образования Молдавского феодального государства. Кишинёв, 1980.
14. Федоров Г. Государственно-административное устройство и местное право Бессарабии (1812-1917). Кишинёв, 1974.
15. Гросул Я., Будак И. Крестьянская реформа 60-70 годов XIX в. в Бессарабии. Кишинёв, 1956.
16. Будак И. Буржуазная реформа 60-70 годов XIX в. в Бессарабии. Кишинёв, 1961.
17. Grama D. C. tendințele evoluției doctrinelor juridice în Moldova (1774-1859). București, 2000.
18. Сурилов Ф. История государства и права Молдавской ССР (1917-1958). Кишинёв, 1963.
19. Moraru Anton. Istoria românilor (Basarabia și Transnistria 1812-1993). Chișinău, 1995.
20. Moraru Anton, Negrei Ion. Clipa noastră astrală. Chișinău, 1995.
21. Pârvan V. Dacia. Civilizațiile antice din țările carpato-danubiene. București, 1967.
22. Mușat M., Ardeleanu I. De la statul geto-dac la statul român unitar. București, 1983.
23. Rusu I. I. Limba traco-dacilor. București, 1967.
24. Macrea M. Viața în Dacia Romană. București, 1968.
25. Daicoviciu C. Din istoria Transilvaniei. (Dacia sclavagistă romană). Vol. I. București, 1913.
26. Cristescu V. Istoria militară a Daciei Romane. București, 1937.
27. Tudor Dan. Orașe, târguri și sate în Dacia Romană. București, 1968.
28. Daicoviciu C. Dacia. I. București, 1924.
29. Popa A. T., Berciu I. Cetatea Alba Iulia. București, 1962.
30. Macrea Al., Moca O., Lupu N. Cetăți dacice în sudul Transilvaniei. București, 1966.
31. Tudor D. Oltenia română. București, 1958.
32. Istoria dreptului românesc. Vol. I. București, 1980.
33. Baltariu. I. Tripticele din Transilvania. Aiud, 1930.
34. Tomulescu C. Le droit roumaine dans les triptyques de Transylvanie // Revue Internationale des droits de l' antiquite. Bruxelles, 1971, Nr. 18.
35. Ciulei Gh. Les triptyques de Transylvanie. Zuthen, Holland, 1983.
36. Rusu I. I. Inscriptiile Daciei Romane. I. București, 1975.
37. Rusu I. I. Etnogeneza românilor. București, 1981.
38. Stoicescu N. Continuitatea românilor. București, 1980.
39. Popescu Emilian. Inscriptiile din secolele IV-XIII descoperite în România. București, 1976.
40. Arvinte Vasile. Român, Românesc, România. București, 1983.
41. Bogrea V. Originea românescului sat // Dacoromânia. Vol. I.
42. Gonța Al. I. Satul în Moldova medievală. București, 1996.
43. Dan Gh. Tudor. Continuitatea populației autohtone la Est de Carpați în sec. VI-XI e. n. Iași, 1984.
44. Spinei V. Moldova în sec. XI-XIV. București, 1982.
45. Cantemir Dimitrie. Descrierea Moldovei. București, 1961.
46. Longinescu S. G. Istoria dreptului românesc. București, 1980.
47. Peretz I. Curs de Istoria Dreptului Român. Iași, 1908.
48. Coman Ghenuță. Statornicie, continuitate. București, 1980.
49. Olteanu Șt. Societatea românească la cumpăna de milenii, secolele VIII-XI. București, 1983.
50. Giuglea Gh. Cuvinte românești și romanice. București, 1983.

51. Condurachi I. D. Formarea vechiului drept românesc. București, 1935.
52. Iorga N. Studii asupra evului mediu românesc. București 1984.
53. Costin Miron. Letopisețul Țării Moldovei (diverse ediții).
54. Vârtosu E. Titulatura domnilor și asocierea la domnie în Țara Românească și Moldova. București, 1955.
55. Neculce Ion Letopisețul Țării Moldovei. București, 1955.
56. Iorga N. Istoria poporului românesc. București, 1985.
57. Panaitescu P. P. ș. a. Viața feudală în Țara Românească și Moldova. București, 1957.
58. Buzescu Al. Domnia în Țările Române până la 1866. București, 1943.
59. Stoicescu N. Sfatul domnesc și marii dregători în Țara Românească și Moldova, sec. XV-XVII. București, 1968.
60. Ciurescu G. Contribuții la studiul marilor dregători în sec. XIV-XV. București, 1962.
61. Filitti I. C. Constituții Române până la Regulamentul Organic București, 1935.
62. Filitti I. C. Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române. București, 1935.
63. Olteanu Șt. Societatea românească la cumpănă de milenii. București, 1983.
64. Teodoru D. Un cnezat românesc la est de Carpați în veacurile IX-X // Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie. T. XX. Iași, 1983.
65. Popa R. Țara Maramureșului în veacul XIV. București, 1970.
66. Bogdan I. I. Despre cnejii români. București, 1903.
67. Pascu Șt. Voievodatul Transilvaniei. I. Cluj-Napoca, 1971.
68. Floca I. N. Originile dreptului scris în Biserica Ortodoxă Română. Sibiu, 1969.
69. Ciulei G. Autonomia juridică a Românilor din Banat în Evul Mediu // Banatica (revistă), 1979.
70. Cartea românească de învățătură. 1646: Ediție critică. București, 1961.
71. Îndreptarea legii. Ediție critică. București, 1962.
72. Codul Calimach: Ediție critică. București, 1958.
73. Rosetti Radu. Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova. București, 1907.
74. Crăciun I. Dietele Transilvaniei sub domnia lui Mihai Viteazul. București, 1939.
75. Ureche Gr. Letopisețul Țării Moldovei. București, 1955.
76. Pravila ritorului Lucaci. București, 1971.
77. Cronț Gh. Acte juridice din Țara Românească. București, 1973.
78. Peretz G. Robia. București, 1934.
79. Potra G. Contribuțiuni la istoricul țiganilor în România. București, 1939.
80. Molcuț Emil. Le regime juridique de la Venne dans le droit romain et dans le droit feudal romain // Analele Universității București. Seria "Drept". 1985.
81. Rizescu I. Pravila ritorului Lucaci. București, 1972.
82. Panaitescu P. P. Cronicele slavo-române din secolele XV-XVI publicate de I. Bogdan. București, 1954.
83. Smochină N. N. O pravilă românească din veacul al XVI-lea. București, 1966.
84. Panaitescu P. P. Contribuții la istoria culturii românești. București, 1971.
85. Fotino Gh. Pagini din istoria dreptului românesc. București, 1972.
86. Cronț Gh. Pravila de la Govora din 1640 // Studii. 1961. XV. Nr. 5.
87. Voldman Tr. Principalele probleme de drept bisericesc cuprinse în vechile legiuiri ale Țării Românești // Glasul Bisericii. XXX, 1974. Nr. 3-4.
88. Mihăilă G. Literatura română veche. București, 1971.
89. Berechet Șt. Judecata la români până în sec. al XVIII-lea. Chișinău, 1926.

90. Cronț Gh. Reception des Basiliques dans les Pays Roumains // Nouvelles Etudes d' Histoire . 1965. III.
91. Georgescu Val. La reception du droit romano-byzantin dans les Principautes Roumaines. Paris, 1959.
92. Herlea Al. Relations de droit entre les pays roumains aux XIV-XVIII-e siecles // Revue Roumaine d' Histoire. X. 1971. Nr. 5.
93. Donici A. Manual juridic: Ediție critică. București, 1959.
94. Georgescu Val. Al. Les assemblees d' etats en Valachie et en Moldavie. Sfatul de Obște // Revue Roumaine d' Histoire. XI. 1972. Nr. 2,3.
95. 79. Istoria dreptului românesc. Vol. II. București, 1984.
96. Pravilniceasca condică: Ediție critică. București, 1957.
97. Acte și legiuiri privitoare la Chestiunea Românească. I.
98. Legiuirea Caragea. Ediție critică. București, 1955.
99. Regulamentele Organice ale Valahiei și Moldovei. București, 1944.
100. Conдика criminalicească (1820-1826). Chișinău, 1928.
101. Grama Al. V. Istoria bisericii românești unite cu Roma. Blaj, 1884.
102. Revoluția de la 1848 în Țările Române. București, 1974.
103. Documente privind Unirea Principatelor. I. Documente interne (1854-1857). București, 1980.
104. Muraru I. Constituțiile române. Culegere. București, 1980.
105. Scurtu I. Viața politică din România 1918-1944. București, 1982.
106. Tudor Dumitru. Decebal și Traian. București, 1977.
107. Berciu Dumitru. De la Burebista la Decebal. București, 1980.
108. Crișan I. H. Statul geto-dac. București, 1977.
109. Grama Dumitru C. Cartea românească de învățătură din 1646 – monument de vază al culturii juridice a Moldovei // Valori și tradiții culturale în Moldova. Chișinău, 1993. P. 127-142.
110. Grama Dumitru. Anexiunea Basarabiei la URSS în 1940 – consecință a sfârtecării Statului Moldovenesc în 1812 // Cugetul, 1992. Nr. 2. P. 31-38.
111. Grama Dumitru C. Evoluția statutului juridic al Basarabiei în anii 1812-1918 // Revista de istorie a Moldovei. 1994. Nr. 2. P. 62-70.
112. Всемирная история . Разделы по истории Дакии, а также Румынских княжеств Молдова и Валахия.
113. Грама Д. К. Общественно-политические и правовые воззрения Андронакия Донича. Кишинёв, 1983.
114. Грама Д. К. Политико- правовые воззрения Константина Негруци. Кишинёв, 1986.
115. Грама Д. К. Из истории права Молдавии [О "Кратком Собрании Законов" Андронакия Донича] // Проблемы истории, теории и организации науки. Кишинёв, 1985. Стр. 6-23.
116. Грама Д. К. Вопросы судоустройства и судопроизводства Молдовы начала XVIII века // Известия АН Молдавской ССР. Серия общественных наук. 1975. № 3. Стр. 93-95.
117. Грама Д. К. "Наказ" Екатерины II и политико-правовая мысль Молдавии в конце XVIII – начала XIX века // Известия АН Молдавской ССР. Серия общественных наук. 1986. № 1. Стр. 35-42.
118. Грама Д. К., Слуту К. Я. Петру Манега – кодификатор молдавского права Бессарабии // Cugetul, 1991, № 2. P. 35-42.
119. Грама Д. К. Аннексия Бессарабии Советским Союзом в 1940 году – следствие расчленения Молдавского государства в 1812 г. // Cugetul, 1992, № 2. P. 31-38.

120. Грама Д. К. Из истории правового статуса Транснистрии // *Cugetul*, 1992, № 5-6. P. 15-19.
121. История государства и права СССР. [разных изданий – разделы о Молдавии].
122. Кульчицкий В. С. Держава и право Молдавии феодального периода. Львов, 1964.
123. Lupașcu Z. Instituțiile politice și cele juridice din Basarabia (1812-1917).-Chișinău: Arc 2004—201 pag.
124. Negru Gheorghe. Țarismul și mișcarea națională a românilor din Basarabia. – Chișinău: Prut internațional, 2000.- 200 pag.
125. Cojocaru Gheorghe. Tratatul de Uniune Sovietică.- Chișinău: Civitas, 2005.- 735 pag.
126. Grama Dumitru. Aspecte ale evoluției statului și dreptului în Roma Antică.- Chișinău: Pontos, 2005.- 88 pag.
127. Grama Dumitru. Tematica seminarelor la Istoria statului și dreptului Republicii Moldova și extrase din actele legislative vechi.- Chișinău: Pontos, 2005.- 64 pag.
128. Grama Dumitru. Evoluția unor principii ale doctrinei statului de drept în viziunea gânditorilor Moldovei (în sec. XV-XIX)// Probleme ale edificării statului de drept în Republica Moldova.- Chișinău: F.E.-P. "Tipografia Centrală", 2003.- p.57-154.
129. Grama Dumitru. Evoluția suveranității Republicii Moldova la etapa inițială de edificare a statului de drept.// Probleme ale edificării statului de drept în Republica Moldova. Vol.II. - Chișinău: F.E.-P. "Tipografia Centrală", 2006.- p.195-278.
130. Grama Dumitru. Reflectarea unor aspecte ale suveranității statale a Moldovei în Tratatul dintre Dimitrie Cantemir și Petru I din 1711.//Pergament: Anuarul Arhivelor Republicii Moldova. Vol. V-VI. 2002-2003. – Chișinău: 2004. – P. 134-149. 1,25
131. Grama Dumitru. Dilema: stat unitar sau stat federativ?// Legea și viața. – 2004. – Nr. 1 (145). – P. 26-29.0,3
132. Grama Dumitru, Claudia Slutu-Grama. Este necesară protejarea limbii și culturii noastre naționale // *Limba Română*. – 2004. – nr.7-8. – P. 29-30.,
133. Grama Dumitru. Pagini din istoria evoluției autonomiei național-culturale în Moldova Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală: Materialele ale conferinței teoretico-științifice internaționale din 22-23 septembrie 2004. (mun. Bălți).Chișinău: F. E.-P. "Tipografia Centrală", 2004. – P. 159-162. 0,25
134. Grama Dumitru, Claudia Slutu-Grama. Din istoria dezvoltării dreptului constituțional în Țara Moldovei (sec. XVIII - începutul sec. XIX). // Dezvoltarea constituțională a Republicii Moldova la etapa actuală: Materialele ale conferinței teoretico-științifice internaționale din 22-23 septembrie 2004. (mun. Bălți).Chișinău: F. E.-P. "Tipografia Centrală", 2004. – P. 404-410.
135. Grama Dumitru, Клавдия Плеш-кова. Из истории проникновения и утверждения в России национально-культурной автономии в качестве формы самоопределения национальных общностей.// Конституционное развитие Республики Молдова на современном этапе: Материалы международной научно-теоретической конференции 22-23 сентября 2004 (mun. Бэлць). – Кишинэу: F. E.-P. "Tipografia Centrală", 2004. – С. 502-508.
136. Grama Dumitru. Consecințele federalizării asupra suveranității de stat a Republicii Moldova// Idei și valori perene în științele socio-umane. Studii și cercetări. Tomul IX. Cluj – Napoca: Argonaut, 2004.-P. 140-157; Revista de Filosofie și Drept, 2004, nr. 1-3. – P. 88-97.
137. Grama Dumitru. Regulamentul "Conducerea provizorie a Basarabiei" – suport juridic al autonomiei administrativ-teritoriale a regiunii în anii 1812-1818. // Pergament: Anuarul Arhivelor Republicii Moldova. Vol. VII-VIII. 2004-2005. – Chișinău: 2005. – P. 54-67.
138. Grama Dumitru. Aspecte din Istoria statului și dreptului Moldovei în viziunea lui Dimitrie Cantemir.//Destin românesc (serie nouă), 2006, nr. 2 p.132-145.